

Monitor Discriminatie 2021

HAAGLANDEN & HOLLANDS MIDDEN

*Herkenbare en
gewaardeerde schakels*

Stichting **i**nb**
Inclusie & discriminatiebestrijding**

Monitor Discriminatie 2021

HAAGLANDEN & HOLLANDS MIDDEN

Stichting **idb**
Inclusie & discriminatiebestrijding

Herkenbare en gewaardeerde schakels

Het recht op gelijke behandeling vormt één van de pijlers van het maatschappelijk verkeer tussen burgers onderling en tussen burgers en de overheid. De bescherming van burgers tegen discriminatie is noodzakelijk voor het functioneren en het beschermen van de rechtsstaat, de sociale samenhang en de onderlinge maatschappelijke verhouding.

UIT:

Memorie van toelichting / Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen, mei 2008.

Colofon

DEN HAAG, MEI 2022

OPSTELLER | Atlin Sandvliet

VORMGEVING | LenShape

FOTOGRAFIE | MicroStockHub / iStock

De Monitor Discriminatie Haaglanden & Hollands Midden 2021 is opgesteld door Stichting iDb en bevat eveneens de registratiegegevens die door de politie-eenheid Den Haag, de ADV Den Haag Meldt en het College voor de Rechten van de Mens zijn verstrekt. De monitor verschijnt gelijktijdig met andere regionale rapporten en het landelijk rapport Discriminatiecijfers in 2021. Het landelijk rapport en alle regionale rapporten zijn te vinden op de website van de landelijke vereniging van de ADV's www.discriminatie.nl. De gegevens in deze monitor worden nader uitgewerkt in de jaarverslagen die afzonderlijk aan de gemeenten zullen worden uitgebracht. In de betreffende jaarverslagen wordt ook verantwoording afgelegd over de activiteiten die in het kader van het flankerend aanbod zijn uitgevoerd.

Inhoud

Voorwoord	5
1 De context	6
1.1 Klacht- en incidentregistraties	6
1.2 Meldingen en klachten bij een antidiscriminatievoorziening (ADV)	6
1.3 Incidenten geregistreerd door de politie	7
1.4 Verzoeken om een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens	8
1.5 Juridisch getoetste situaties	9
2 De geregistreerde klachten, meldingen en eigen waarnemingen in Haaglanden en Hollands Midden	10
2.1 Landelijke trends en ontwikkelingen	10
2.2 De situatie binnen Haaglanden en Hollands Midden	11
2.3 Verzoeken om een oordeel door het College voor de Rechten van de Mens	13
2.4 Registratie van signalen en eigen waarnemingen	15
2.5 Gemeenten met relatief hoog aantal incidenten en voorvallen per 1.000 inwoners	16
3 De door de ADV's geregistreerde klachten en meldingen	18
3.1 De discriminatiegronden	18
3.2 De maatschappelijke terreinen	19
3.3 De wijze van discriminatie	21
4 De opvang en afwikkeling van de geregistreerde klachten en meldingen	22
4.1 Inleiding	22
4.2 Enkele voorbeelden uit de praktijk van de klachtbehandeling	23
5 Incidenten en voorvallen die door de Politie zijn geregistreerd	26
5.1 Inleiding	26
5.2 De discriminatiegronden in Haaglanden en Hollands Midden	27
5.3 De wijze van discriminatie	28
6 Aanknopingspunten voor interventie en beleid	29
6.1 Verbreding van de toegankelijkheid van de ADV's	29
6.2 Intensiveren van de samenwerking tussen de ADV's en de Politie	30
6.3 Gezamenlijk werken aan versterking van de strafrechtelijke keten binnen het krachtenveld	31
Bijlagen	32

Voorwoord

Uit de veiligheidsmonitor die het Centraal Bureau voor de Statistiek over 2021 heeft opgesteld blijkt dat 11% van de 173.000 personen, die de toegezonden vragenlijst hadden ingevuld, in de afgelopen 12 maanden discriminatie had ervaren. Discriminatie op grond van ras of huidskleur was de meest voorkomende discriminatiegrond: ruim een derde (36%) werd geconfronteerd met deze vorm van discriminatie. Discriminatie op grond van leeftijd, geslacht en godsdienst of levensovertuiging en nationaliteit was relatief ook hoog, respectievelijk 27, 20, en 15%.

De gegevens uit de veiligheidsmonitor verschaffen ook inzicht in de wijze waarop slachtoffers van discriminatie hulp zoeken en bieden daarnaast aanknopingspunten voor een tijdige en gerichte aanpak. Uit de cijfers blijkt bijvoorbeeld dat slechts 9% van de personen die discriminatie ervaren dit melden: een derde van de ervaren discriminatie werd gemeld bij de werkgever/opleiding, een kwart bij de Politie en een op de tien deed dat bij een Antidiscriminatievoorziening (ADV).

In deze monitor wordt inzicht verschaft in de incidenten en voorvallen met een discriminatoir karakter binnen de regio's Haaglanden en Hollands Midden, die door de Politie en de ADV's Stichting iDb en Den Haag Meldt, in 2021 zijn geregistreerd. De gepresenteerde cijfers geven een indicatie van de problemen waarmee slachtoffers van discriminatie worden geconfronteerd. Er wordt ook inzicht verschaft in de wijze waarop de meldingen door de ADV's zijn opgevangen en behandeld.

De aard en omvang van de voorvallen en incidenten die via andere kanalen zijn opgevangen en behandeld zijn niet betrokken bij de cijfers in deze monitor. Door informatie uit secundaire bronnen te analyseren en signalen buiten het gezichtsveld van de Politie en de ADV's op te vangen is het wel mogelijk om indicatoren uit de betreffende bronnen te betrekken bij voorstellen die in hoofdstuk 5 van de monitor worden gedaan om de aanpak van discriminatie te verbeteren. Deze voorstellen kunnen niet los gezien worden van gegevenheden en ontwikkelingen, zoals de lage bereidheid om ervaren en gesignaleerde discriminatie te melden bij de ADV's, aangifte te doen bij de Politie en de aanjagende werking die latente en virulente maatschappelijke tegenstellingen kunnen hebben op discriminatie.

In 2021 hebben maatregelen van de overheid om het coronavirus te bestrijden en de toegenomen aandacht voor institutioneel racisme in sterke mate invloed gehad op de aard en omvang van de discriminatie-incidenten en discriminatie-voorvallen die door de Politie, Stichting iDb en Den Haag Meldt zijn geregistreerd in de regio's Haaglanden en Hollands Midden. Er zal in het kader van discriminatiebestrijding en het flankerend beleid het nodige moeten worden gedaan op het gebied van preventie, interventie en handhaving.

Ik dank Edgar Polak, senior klachtbehandelaar bij Stichting iDb en Hanna Nierstrasz, onderzoeker bij Den Haag Meldt, voor hun bijdrage aan de monitor. Bauke Fiere van Art.1 heeft registratiegegevens ter beschikking gesteld en wordt ook bedankt voor haar coöperatieve opstelling.

Den Haag, 24 mei 2022
Atlin D.R. Sandvliet, directeur Stichting iDb

1 De context

1.1 Klacht- en incidentregistraties

In Nederland zijn er diverse officiële instanties die de taak hebben om meldingen, klachten, incidenten of zaken van discriminatie te registreren, zoals de politie, het Openbaar Ministerie (OM), het College voor de Rechten van de Mens, antidiscrimatievoorzieningen (ADV's) en Meldpunt Internet Discriminatie (MiND). Daarnaast zijn er belangenorganisaties die discriminatieklachten registreren (bijv. COC, Transgender Netwerk Nederland, CIDI), organisaties die zich op een specifiek terrein richten (Meldpunt Discriminatie Internet (MDI)) en meer generieke klachtinstanties zoals de Nationale Ombudsman of de klachtcommissie van een instelling. In dit rapport zijn klacht- en incidentregistraties, voor zover regionaal beschikbaar, kwantitatief opgenomen. Daarnaast zijn enkele casusbeschrijvingen toegevoegd.

Vergelijkbaarheid van klacht- en incidentregistraties

De gegevens van instanties die klacht- en incidentregistraties over discriminatie bijhouden zijn niet gelijksoortig en kunnen daarom niet bij elkaar worden opgeteld. Instanties hebben verschillende uitgangspunten, taken en procedures en hun registraties zijn hierop ingericht. Dit betekent dat zij andere typen situaties registreren en andere categorieën hanteren in hun registratiesystemen. Daarnaast zijn er verschillen tussen de gebruikte definities van bepaalde termen en tussen registratieprotocollen. De informatie uit de verschillende hier gebruikte bronnen dient daarom als complementair te worden gezien.

1.2 Meldingen en klachten bij een antidiscrimatievoorziening (ADV)

Mensen die discriminatie hebben ervaren of hebben waargenomen kunnen hiervan melding maken of een klacht indienen bij een ADV. Sinds de introductie van de Wet gemeentelijke antidiscrimatievoorzieningen (Wga) in 2009 dient elke gemeente zijn burgers toegang te bieden tot een ADV en de ontvangen meldingen jaarlijks te rapporteren aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Meldingen en klachten bij ADV's betreffen allerlei discriminatiegronden. Daarbij kan het zowel om gronden gaan die wettelijk zijn vastgelegd in het strafrecht of de gelijkebehandelingswetgeving (bijvoorbeeld ras of seksuele gerichtheid), als om gronden die niet in de wet zijn opgenomen (zoals uiterlijk). Meldingen kunnen betrekking hebben op een incident of situatie die tegen een persoon is gericht (de melder of iemand anders). Maar ook op een gebeurtenis die niet aan specifieke personen is gericht, zoals een artikel in de media of een regeling die voor een bepaalde groep nadelig uitpakt. Bij de registratie van meldingen en klachten bij ADV's staat het perspectief van de melder centraal. Van de geregistreerde meldingen en klachten bij een ADV is niet per definitie juridisch of objectief aangetoond dat er sprake was van discriminatie. Alle klachten en meldingen worden geregistreerd, tenzij onvoldoende gegevens beschikbaar zijn of de melding evident geen betrekking heeft op (ervaren) discriminatie. Klachten en

meldingen die niet te herleiden zijn tot de gronden die in de gelijkebehandelingswetgeving zijn benoemd worden onder de verzamelgrond niet wettelijke gronden gerangschikt. Klachten en meldingen bij de ADV's Den Haag Meldt en Stichting iDb zijn in dit rapport opgeteld en onder de verzamelnaam 'meldingen' gebruikt in tabellen en grafieken.

Stichting iDb screent ook personeelsadvertenties op mogelijke discriminatie op grond van ras, leeftijd of geslacht. Indien een dergelijke advertentie discriminerende eisen bevat, wordt dit doorgaans geregistreerd als eigen waarneming. Waar mogelijk worden vervolgstappen ondernomen zoals het attenderen van de adverteerder op de discriminerende eisen. Deze benadering wordt in de meeste gevallen positief gewaardeerd, vooral omdat men vaak niet op de hoogte is van de geldende regelgeving en zich niet bewust was van mogelijke effecten van de discriminerende tekst. De adviezen van Stichting iDb bieden handvaten om correct te handelen. Ook registreert Stichting iDb voorvallen en incidenten met een discriminatoir element die zich voordoen in het werkgebied. Ook deze zaken worden als eigen waarnemingen geregistreerd en bieden een aanvullend inzicht in de discriminatie die anders buiten beeld zou blijven omdat daarover niet wordt gemeld. Ook bij deze zaken wordt zo nodig actie ondernomen. Over deze registraties wordt in dit rapport niet gerapporteerd.

Stichting iDb en Den Haag Meldt registreren meldingen en klachten van inwoners van alle gemeenten binnen de regio's Haaglanden en Hollands Midden, ook als het voorval waarop de melding betrekking heeft buiten de woongemeente van de melder of zelfs buiten het werkgebied plaatsvond.

1.3 Incidenten geregistreerd door de politie

Discriminatie kan strafbaar zijn. In het strafrecht komt discriminatie op twee manieren voor: enerzijds zijn er de specifieke discriminatieartikelen, waarin discriminatoire uitlatingen (137c t/m e Sr) en discriminerende uitsluiting strafbaar zijn gesteld (137g en 429quater Sr). Anderzijds kan er bij commune ('gewone') delicten (zoals mishandeling, brandstichting of bedreiging) sprake zijn van een discriminatoir aspect. Een mishandeling of brandstichting kan bijvoorbeeld gepleegd zijn met een discriminatoir motief.

Slachtoffers, getuigen of mensen die weet hebben van een incident waarbij discriminatie in het spel was, kunnen hiervan melding of aangifte doen bij de politie. Ook kunnen politiefunctionarissen uit eigen beweging proces-verbaal opmaken, wanneer zij getuige of zelf slachtoffer van discriminatie zijn.

Alle meldingen en aangiften die de politie ontvangt en die mogelijk discriminatie betreffen zoals vastgelegd in het strafrecht, worden in principe geregistreerd. De Aanwijzing Discriminatie van het Openbaar Ministerie verplicht de politie bovendien om alert te zijn op eventuele discriminatoire aspecten bij commune delicten en ook deze te registreren.¹ Politieagenten registreren meldingen en aangiften in het bedrijfsprocessensysteem BVH.

Sinds 2014 doorzoekt de Nationale Politie de BVH landelijk naar incidenten met een (mogelijk) discriminatoir karakter, zodat hierover gerapporteerd kan worden. Dit wordt gedaan met behulp van een zoekprogramma dat, aan de hand van een query (zoekopdracht), moge-

¹ Openbaar Ministerie (2007, 2011) Aanwijzing Discriminatie, zie: www.om.nl/algemene_onderdelen/uitgebreid_zoeken/@155214/aanwijzing/.

lijk relevante aangiften en meldingen uit de BVH haalt. Materiedeskundigen van de Nationale Politie screenen het resultaat van deze query, om het kaf van het koren te scheiden. Niet elke zaak die met de query wordt gevonden heeft namelijk daadwerkelijk met discriminatie te maken. De discriminatiezaken worden door de materiedeskundigen van aanvullende informatie voorzien over de discriminatiegrond, de wijze van discriminatie en of het doelwit een werknemer met een publieke taak betrof. Vanaf 2019 is de locatie van incidenten niet meer geregistreerd, evenals of het incident betrekking had op werknemers met een publieke taak.

1.4 Verzoeken om een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens

Mensen die discriminatie hebben ervaren op school of bijvoorbeeld op hun werk, kunnen het College voor de Rechten van de Mens (voorheen de Commissie Gelijke Behandeling) verzoeken om een oordeel uit te spreken over de kwestie. Het College is bevoegd om situaties te toetsen aan de gelijkebehandelingswetgeving. Dit betekent dat de situatie waarover een oordeel wordt gevraagd betrekking moet hebben op de discriminatieterrainen en -gronden die in deze wetgeving zijn opgenomen. Als het College de klacht mag behandelen wordt een onderzoek gestart, waarna een zitting volgt en het College uitspraak doet en bepaalt of er al dan niet sprake is van discriminatie (zie ook paragraaf 2 van deze bijlage). Soms komt het niet tot een zitting, bijvoorbeeld omdat er bemiddeling plaatsvindt of omdat een verzoeker het verzoek intrekt. Alle verzoeken die het College ontvangt worden geregistreerd. Het College rapporteert hierover in het jaarverslag.

Overzichten van de instroom van verzoeken om een oordeel, die zijn ingediend door bewoners van gemeenten binnen de regio's Haaglanden en Hollands Midden, en de daarbij door het College uitgesproken oordelen zijn door het College ter beschikking gesteld voor dit rapport.

Stichting iDb is verantwoordelijk voor de interpretatie van en teksten over de regionale data die door het College zijn aangeleverd.

1.5 Juridisch getoetste situaties

Een klein deel van alle discriminatie-ervaringen die ergens zijn gemeld wordt juridisch getoetst. Dat wil zeggen dat door een bevoegde instantie wordt vastgesteld of discriminatie in juridische zin heeft plaatsgevonden. In Nederland is het College voor de Rechten van de Mens (voorheen de Commissie Gelijke Behandeling) bevoegd om te toetsen of er sprake is van wettelijk verboden onderscheid op basis van de gelijkebehandelingswetgeving. In zijn jaarverslag rapporteert het College over de oordelen die in het voorliggende jaar zijn uitgesproken. Ten behoeve van dit rapport heeft het College een overzicht beschikbaar gesteld van uitgesproken oordelen waarbij de verzoekers inwoners van gemeenten binnen de regio's Haaglanden en Hollands Midden zijn.

Ook rechters kunnen zaken toetsen aan de gelijkebehandelingswetgeving of het strafrecht en beoordelen of discriminatie in juridische zin heeft plaatsgevonden. Gegevens hierover zijn vooralsnog niet regionaal beschikbaar.

2 De geregistreeerde klachten, meldingen en eigen waarnemingen in Haaglanden en Hollands Midden

2.1 Landelijke trends en ontwikkelingen

De aard en omvang van de landelijk geregistreeerde discriminatie worden sterk beïnvloed door factoren die voorspelbaar lijken maar ook door onverwachte maatschappelijke ontwikkelingen en effecten van beleid die vooraf moeilijk zijn in te schatten. De voorspelbaarheid komt tot uitdrukking in de trend die geruime tijd waarneembaar is bij de discriminatiegronden uit de registratiegegevens van de Politie en de ADV's. Bij de ADV's is herkomst/ras al jaren verreweg de meest voorkomende discriminatiegrond. Discriminatie op grond van handicap/chronische ziekte steeg vanaf 2018 en was daarna, weliswaar op afstand, de tweede discriminatiegrond bij de registratiegegevens van de ADV's. Uit de verdeling naar maatschappelijk terrein blijkt dat de meeste incidenten en voorvallen op de arbeidsmarkt werden geregistreeerd. Dat was tot 2020.

De voorspelbaarheid van de verdeling bij registratiegegevens van de Politie is waar te nemen bij de geregistreeerde incidenten en voorvallen op grond van herkomst/ras en seksuele gerichtheid. Terwijl discriminatie op grond van seksuele gerichtheid bij registraties van de ADV's geruime tijd rond 5% van het totaal schommelt, registreert de Politie aanzienlijk meer incidenten en voorvallen waarbij deze discriminatiegrond wordt ervaren. Zowel in 2020 als in 2021 ging het om 32% van het totaal van de geregistreeerde discriminatie. Ook bij de Politie is discriminatie op grond van herkomst/ras jarenlang de meest voorkomende discriminatiegrond. In 2021 was bij 42% van de 6.580 incidenten en voorvallen die door de Politie op het landelijk niveau werd geregistreeerd sprake van discriminatie op grond van herkomst/ras.

De onvoorspelbare factor die in 2021 grote invloed had op de aard en omvang van discriminatie op het landelijk en regionaal niveau manifesteerde zich al in 2020, namelijk de coronamaatregelen. Deze maatregelen hebben, vooral bij de ADV's, geleid tot grote verschuiving bij de verdeling van de geregistreeerde meldingen naar discriminatiegrond. In 2020 registreerden de ADV's op het landelijk niveau 8% van de opgevangen meldingen als overig/niet-wettelijk. Afgelopen jaar werd bijna een derde (31%) van de opgevangen meldingen volgens de betreffende categorie geregistreeerd.

Een nadere kijk op de grote verschuiving toont dat de stijging bij de categorie niet-wettelijke gronden overwegend is toe te schrijven aan de corona-gerelateerde meldingen. Deze meldingen waren vooral het gevolg van het hevige maatschappelijke debat en ervaren consequenties van overheidsmaatregelen om het coronavirus te bestrijden. Voor velen was het melden van een klacht bij een ADV een daad van protest of een stap om te toetsen of onderdelen van de getroffen maatregelen wel of geen aantasting was van hun grondrechten. Het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, het recht op gelijke behandeling en het recht op bewegingsvrijheid waren volgens velen in het geding.

Door de onvoorspelbaarheid aan de vraagzijde van de ADV's steeg het aantal meldingen dat als niet-wettelijke gronden wordt geregistreerd tussen 2020 en 2021 van 8% naar 31% van alle meldingen. De onvoorspelbaarheid was ook te merken bij de verdeling naar maatschappelijk terrein. Bij de tien onderscheiden maatschappelijk terreinen was discriminatie op de arbeidsmarkt tot 2020 het meest voorkomende maatschappelijk terrein, jaarlijks schommelend tussen 20 en 30% van het totaal.

Uit de verdeling bij de landelijke cijfers van de ADV's over 2021 blijkt dat bij 16% van de 6.922 geregistreerde meldingen sprake was van discriminatie op de arbeidsmarkt. In 2020 ging het nog om 20% van het totaal.

Tegenover het dalende vergelijkingscijfer bij het maatschappelijk terrein arbeidsmarkt stond een zeer sterke stijging bij het maatschappelijk terrein collectieve voorzieningen (van 13% in 2020 naar 28% in 2021) en een verdubbeling bij het maatschappelijk terrein horeca (van 3% naar 7%).

2.2 De situatie binnen Haaglanden en Hollands Midden

In 2021 registreerden de Politie, Stichting iDb en Den Haag Meldt in totaal 1.618 discriminatie-incidenten en – voorvallen, 919 door de Politie, 481 door Stichting iDb en 218 door Den Haag Meldt. Door deze cijfers, die betrekking hebben op de regio's Haaglanden en Hollands Midden, te vergelijken met het landelijk beeld kunnen conclusies worden getrokken over de stand van zaken binnen de regio's Haaglanden en Hollands Midden, het werkgebied van de politie-eenheid Den Haag.

Een nadere kijk op de cijfers van de Politie toont het volgende:

- De stijging van het aantal incidenten en voorvallen dat door de Politie is geregistreerd deed zich voor in vrijwel alle politieregio's maar was het sterkst waarneembaar binnen regio's Haaglanden en Hollands Midden.
- In Haaglanden en Hollands Midden registreerde de Politie relatief meer antisemitisme² en discriminatie op grond van handicap/chronische ziekte.
- Discriminatie op grond van herkomst/ras, seksuele gerichtheid werden relatief minder geregistreerd in Haaglanden en Hollands Midden dan op het landelijk niveau.

² Antisemitische incidenten vallen juridisch gezien onder discriminatie op grond van herkomst of godsdienst. Omdat dit onderscheid bij de registratie lastig is te maken, is gekozen om antisemitisme apart weer te geven. Bij het interpreteren van deze cijfers moet rekening worden gehouden met het feit dat ook het gebruik van antisemitische termen tegen werknemers met een publieke taak binnen deze categorie wordt geregistreerd. Het aantal incidenten tegen personen van Joodse afkomst is niet exact vast te stellen.

Monitor Discriminatie 2021

Op basis van registratiegegevens van de ADV's kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Er zijn weinig verschillen tussen de discriminatiegronden die in 2021 op regionaal en landelijk niveau werden geregistreerd.
- Kleine verschillen deden zich voor bij de discriminatiegronden overige/niet-wettelijke gronden (26% van de registraties in Haaglanden en Hollands Midden tegenover 31% op het landelijk niveau) en handicap/chronisch ziekte (13% op het regionaal niveau en 15% op het landelijk niveau).
- Ook bij de geregistreerde maatschappelijke terreinen waren nauwelijks verschillen waar te nemen: slechts bij collectieve voorzieningen (24% regionaal tegenover 28% landelijk) en commerciële dienstverlening (16% tegenover 13%) zijn verschillen tussen de twee niveaus waar te nemen.

In tabel 1 zijn de door de Politie en de ADV's geregistreerde incidenten en voorvallen in 2021 en 2020 opgenomen. Dit geldt ook voor de verzoeken om een oordeel door het College voor de Rechten van de Mens in 2021 en 2020.

TABEL 1: HET AANTAL GEREGISTREERDE INCIDENTEN EN VOORVALLEN EN VERZOeken OM EEN OORDEEL DOOR PERSONEN UIT HAAGLANDEN HOLLANDS MIDDEN, IN 2021 EN 2020

	2021	2020
Door de ADV's geregistreerde meldingen ³	699	589
Door de politie geregistreerde incidenten en voorvallen	919	728
Instroom van verzoeken om een oordeel door het College voor de Rechten van de Mens	82	75

³ De registraties in 2020 zijn exclusief de massale meldingen, totaal 636, naar aanleiding van een carnavalslied waarbij op een discriminerende wijze verband werd gelegd tussen Chinezen en het coronavirus.

2.3 Verzoeken om een oordeel door het College voor de Rechten van de Mens

In 2021 heeft het College voor de Rechten van de Mens (CRM) in totaal 5.286 vragen en meldingen over gelijke behandeling ontvangen, een extreem hoog aantal vergeleken met voorgaande jaren. Meer dan de helft (54%) van de vragen en meldingen kon niet in behandeling worden genomen omdat deze buiten de twaalf discriminatiegronden van de gelijke behandelingswetgeving vielen en het CRM daardoor niet op de betreffende vragen en meldingen kon ingaan. Veelal ging het om vragen en meldingen die betrekking hadden op de coronamaatregelen en de toegankelijkheid van de Tweede Kamerverkiezingen.

Uit de cijfers van het CRM die betrekking hebben op de regio's Haaglanden en Hollands Midden blijkt dat 82 van de 2.268 van de door het CRM geaccepteerde verzoeken om een oordeel afkomstig waren van personen uit de regio's Haaglanden en Hollands Midden. Bij 30% van de verzoeken ging het om ongelijke behandeling op grond van ras en bij 27% op grond van handicap/chronische ziekte.

Als de situatie binnen Haaglanden en Hollands Midden met het landelijk beeld wordt vergeleken blijkt het volgende:

- Vanuit Haaglanden en Hollands Midden zijn relatief meer verzoeken over ongelijke behandeling op grond van ras, levensovertuiging en seksuele gerichtheid bij het CRM ingediend dan op het landelijk niveau.
- Vragen en meldingen die betrekking hadden op ongelijke behandeling op grond van geslacht, leeftijd en handicap/chronische ziekte werden relatief minder in Haaglanden en Hollands Midden ingediend dan op het landelijke niveau.

TABEL 2: VERZOEKEN OM EEN OORDEEL DOOR HET COLLEGE VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS, IN 2021 EN 2020

DISCRIMINATIEGROND	2021	2020
Geslacht	6	11
Godsdienst	5	2
Handicap/Chronische ziekte	22	23
Leeftijd	3	2
Nationaliteit	7	8
Levensovertuiging	8	-
Ras	25	22
Seksuele gerichtheid/identiteit	1	-
Overige	1	2
Grond onbekend	4	5
Totaal	82	75

In 2021 had 48% van de 82 verzoeken betrekking op het terrein goederen en diensten en 22% op het terrein arbeidsmarkt. Dit maatschappelijk terrein is onderscheiden in werving en selectie (8 verzoeken in 2021), aanstelling (5 verzoeken), beëindiging arbeidsrelatie (3 verzoeken), arbeidsvoorwaarden (1 verzoek) en arbeidsomstandigheden (1 verzoek).

Door de discriminatiegrond te koppelen met het maatschappelijk terrein, waarop ongelijke behandeling werd ervaren, kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- 15 van de 25 verzoeken waarbij ongelijke behandeling op grond van ras werd ervaren hadden betrekking op het terrein goederen en diensten;
- goederen en diensten was ook het terrein waarop 12 van de 22 verzoeken over ongelijke behandeling op grond van handicap/chronische ziekte werd ervaren;
- ongelijke behandeling op grond van geslacht werd vooral ervaren op het terrein van arbeid, in dit geval bij aanstelling.

2.4 Registratie van signalen en eigen waarnemingen

Uit de eerdergenoemde veiligheidsmonitor 2021 van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en andere bronnen blijkt dat slechts een klein aantal van de personen die discriminatie ervaart dit meldt bij de Politie en de ADV's. Volgens de gegevens die het CBS in 2021 heeft verzameld komt deze groep overeen met 11% van de geënquêteerden. Op basis van enigszins gedateerde gegevens uit andere bronnen wordt de groep die ervaren discriminatie meldt iets hoger geschat, namelijk op 16 tot 20%. Ook deze hogere inschatting verhuult niet dat extra inzet nodig is om meer te betekenen voor personen die met discriminatie worden geconfronteerd.

Door bronnen buiten het gezichtsveld van de Politie en de ADV's te ontsluiten kan aanvullende informatie worden opgehaald om beter in te spelen op discriminatie en factoren die een aanjagende werking daarop hebben. Deze bronnen kunnen worden ontsloten door:

- Proactief te opereren bij waargenomen uitingen, voorvallen en incidenten met een discriminatoir karakter zodat opgevangen en geregistreerde signalen kunnen worden gebruikt om de informatiepositie te verbeteren en effectief te opereren.
- Coalities op verschillende niveaus te smeden waardoor het mogelijk wordt om de eerste opvang zo dicht mogelijk bij sociale verbanden te organiseren waar slachtoffers van discriminatie in eerste instantie hulp en steun zoeken.

Sommige ADV's ontplooiën initiatieven om de eerste opvang zo dicht mogelijk bij de burgers te organiseren en daarbij beroep te doen op de intermediaire rol die sleutelfiguren binnen gemeenschappen en frontlijnfunctionarissen kunnen vervullen. Stichting iDb heeft bijvoorbeeld het HSV-project ontwikkeld.

De doelstelling van het project is om sleutelfiguren binnen verschillende gemeenschappen, aandachtfunctionarissen binnen het onderwijs, frontlijnfunctionarissen bij maatschappelijke organisaties toe te rusten zodat zij, dankzij de overgedragen kennis, deskundigheid en houding, in staat zijn de eerste opvang te verzorgen en, waar nodig, door te verwijzen naar de klachtbehandelaars van iDb. In 2021 is het concept dat ten grondslag ligt aan het HSV-project beproefd binnen de gemeente Rijswijk. Op basis van de positieve resultaten is besloten om het project uit te breiden naar andere gemeenten en het aanbod in te bedden binnen het reguliere aanbod van de stichting. Deze gedeconcentreerde aanpak moet leiden tot een brede toegankelijkheid van de ADV en vergroting van de bereidheid om ervaren en gesignaleerde discriminatie te melden.

Een ander initiatief dat wordt ontplooid om discriminatiefeiten inzichtelijk te maken die anders buiten beeld blijven betreft het screenen van personeelsadvertenties, reclame-uitingen en andere vindplaatsen op mogelijke discriminatie. Uit ervaring blijkt dat de vervolgacties die, na de screening worden ondernomen, zoals het signaleren van het discriminatoir karakter en het bieden van een handreiking om het gesignaleerd probleem op te lossen, doorgaans positief worden gewaardeerd.

De signalen en registraties uit het HSV-project en de eigen waarnemingen zijn niet opgenomen in de monitor maar zullen wel worden betrokken bij de verbetervoorstellen die in hoofdstuk 6 van de monitor zijn opgenomen.

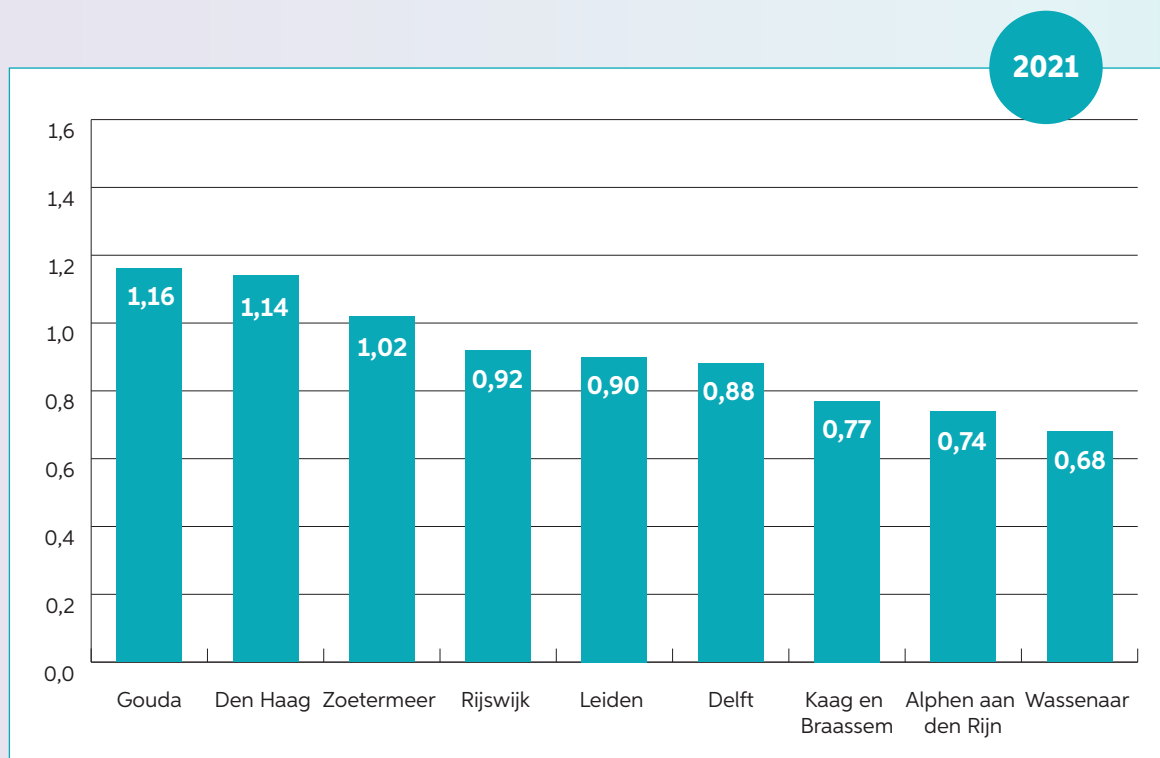
2.5 Gemeenten met relatief hoog aantal incidenten en voorvallen per 1.000 inwoners

Hoewel er enige overlappings kunnen zijn tussen de registraties van de Politie en de ADV's kan het totaal van de geregistreerde incidenten en voorvallen worden gebruikt om een beeld te krijgen van het aantal meldingen en aangiften ten opzichte van de totale bevolking van de regio's Haaglanden en Hollands Midden. Op 1 januari 2021 kenden de 27 gemeenten binnen de twee regio's een inwonertal van 1.925.891 personen. Als het totaal aantal inwoners wordt vergeleken met het totaal van de door de Politie en de ADV's geregistreerde incidenten en voorvallen, dan blijkt dat er in 2021 per 1.000 inwoners gemiddeld 0,84 incidenten en voorvallen werden geregistreerd. Dit vergelijkingscijfer lag in 2020 aanmerkelijk lager, namelijk op 0,68 per 1.000 inwoners.

Bij het interpreteren van het gemiddelde op het gemeentelijke niveau is het van belang om rekening te houden met de verschillende factoren, zowel positieve als negatieve, die invloed kunnen hebben op de score per gemeente. Een gemeente die bijvoorbeeld relatief hoog scoort kan juist op het gebied van discriminatiebestrijding positief uit de bus komen omdat er extra wordt geïnvesteerd om de toegankelijkheid en bekendheid van de ADV te bevorderen of omdat burgers vertrouwen hebben in het beleid van hun gemeente op het gebied van non-discriminatie en inclusie. De verwachting is dat burgers eerder geneigd zullen zijn om discriminatie te melden wanneer een gemeente uitdraagt dat discriminatie niet wordt geaccepteerd en de ADV faciliteert om zich te profileren en te positioneren binnen de lokale infrastructuur. Een bijkomend voordeel is dat een hoge meldingsbereidheid beter inzicht verschaft in de aard en omvang van discriminatie zodat de gemeente gepaste maatregelen kan nemen om discriminatie te bestrijden.

Bij een gemeente die relatief minder meldingen per 1.000 inwoners kent kan het tegendeel, namelijk geen uitgesproken en uitgedragen antidiscriminatiebeleid, geen toereikend voorwaardenscheppend beleid voor een adequaat functionerende ADV en een lage meldingsbereidheid, van toepassing zijn. Als er vanwege de ontoereikende financiering onvoldoende kan worden ingezet op vergroting van de bekendheid en toegankelijkheid van de ADV, dan ligt het voor de hand dat de onbekendheid van de ADV en een niet uitgesproken en uitgedragen gemeentelijk antidiscriminatiebeleid zullen leiden tot een lage meldingsbereidheid bij ervaren en gesignaleerde discriminatie.

FIGUUR 1: NEGEN GEMEENTEN IN HAAGLANDEN EN HOLLANDS MIDDEN MET EEN RELATIEF HOGE SCORE BIJ DE DOOR DE ADV'S EN POLITIE GEREGEREERDE DISCRIMINATIE MELDINGEN IN 2021, PER 1.000 INWONERS

Zowel een hoge als een lage score op de lijst bieden, volgens Stichting iDb, aanknopingspunten voor de volgende stappen:

- Onderzoek om beter inzicht te verkrijgen in factoren die de meldingsbereidheid beïnvloeden en in interventies die nodig zijn om de meldingsbereidheid te vergroten.
- Aspecten van het gemeentelijk antidiscriminatiebeleid nadrukkelijk verbinden met speerpunten van het lokaal beleid op het gebied van bijvoorbeeld sociale veiligheid, participatie en inclusie waardoor kan worden uitgedragen dat discriminatie op verschillende fronten wordt aangepakt.

3 De door de ADV's geregistreeerde klachten en meldingen

3.1 De discriminatiegronden

De registratiegegevens die betrekking hebben op het afgelopen jaar laten, zoals eerder vermeld, een beeld zien dat op enkele punten sterk afwijkt van voorgaande jaren. In de voorgaande jaren was de discriminatiegrond ras/herkomst zowel in kwantitatief als in relatief opzicht verreweg de meest voorkomende discriminatiegrond. In 2021 stond ras/herkomst weliswaar nog steeds op de eerste plaats maar ten opzichte van 2020 was er op beide fronten sprake van een afname: het aantal registraties op grond van ras/herkomst daalde van 321 naar 254 hetgeen overeenkwam met 34% van het totaal in 2021 terwijl de 321 geregistreeerde incidenten en voorvallen op grond van ras/herkomst in 2020 nog overeenkwam met 52% van het totaal.

De stijging van het aantal meldingen over discriminatie op grond van handicap/chronische ziekte, die sinds 2018 waarneembaar was, heeft zich ook in 2021 voortgezet. Bij bijna 13 % van alle meldingen in 2021 was sprake van discriminatie op grond van handicap/chronische ziekte. Ook bij de discriminatiegrond leeftijd werden in 2021 meer meldingen geregistreeerd dan in 2020.

De cijfers van 2021 tonen, zoals eerder vermeld, een zeer sterke stijging van het aantal meldingen dat buiten de twaalf discriminatiegronden van de gelijke behandelingswetgeving valt. De coronamaatregelen hadden, zoals bekend, een aanjagende werking op de ervaren discriminatie maar de motieven van burgers die de ADV's voor informatie, advies en ondersteuning benaderden waren niet altijd hetzelfde: sommige melders ervoeren de maatregelen als zeer belemmerend voor hun dagelijks functioneren en hun maatschappelijke participatie terwijl een niet onaanzienlijk deel van deze groep melders de maatregelen bestempelden als een aantasting van hun grondrechten.

De grote omvang van de categorie niet-wettelijke gronden en het feit dat het incident of voorval op verschillende wijzen werd gearticuleerd en beleefd, vroegen om specifieke maatregelen. Met het oog hierop hebben de ADV's op het landelijk niveau afspraken gemaakt om, ondanks beperkte middelen en mogelijkheden, iets te betekenen voor deze gemêleerde groep. Door een luisterend oor te bieden, toelichting te geven op de context waarbinnen de maatregelen werden genomen en, waar nodig, te bemiddelen kon worden ingespeeld op binnengekomen vragen en meldingen. Er waren melders die ontevreden waren omdat het aanbod van de ADV volgens hen ontoereikend was maar over het algemeen werd de verstrekte informatie, het geboden luisterend oor en de bemiddelende rol positief gewaardeerd.

TABEL 3: DOOR DE ADV'S GEREgistREERDE INCIDENTEN EN VOORVALLEN NAAR DISCRIMINATIEGROND, IN 2021 EN 2020

	2021	2020
DISCRIMINATIEGROND		
Antisemitisme ⁴	2	4
Arbeidscontract	2	4
Arbeidsduur		1
Burgerlijke staat	6	4
Geslacht	44	52
Godsdienst	32	29
Handicap/chronische ziekte	93	69
Leeftijd	42	34
Levensovertuiging	9	6
Nationaliteit	24	19
Politieke gezindheid	5	2
Ras/Herkomst	254	321
Seksuele gerichtheid/identiteit	27	23
Niet-wettelijke gronden	189	38
Onbekend	9	8
Totaal⁵	738	614

4 Antisemitische incidenten vallen juridisch gezien onder discriminatie op grond van godsdienst en/of onder discriminatie op grond van godsdienst. Omdat dit onderscheid bij de registratie lastig is te maken, is ervoor gekozen om antisemitisme apart weer te geven.

5 De ADV's hebben in 2021 in totaal 701 reguliere meldingen opgevangen en behandeld. In dit overzicht ligt het totaal iets hoger omdat soms meerdere gronden van toepassing kunnen zijn bij een zaak.

3.2 De maatschappelijke terreinen

De grote verschuiving ten opzichte van voorgaande jaren is ook bij de registratie op grond van maatschappelijk terrein waar te nemen. Discriminatie op de arbeidsmarkt was, zoals bekend, gedurende vele jaren het maatschappelijk terrein waarop de meeste discriminatie-incidenten en voorvallen werden geregistreerd, in 2019 ging het nog om 23% van het totaal en in 2020 om 18%.

Het aantal meldingen is in 2021, qua aantal, hetzelfde gebleven maar in procentueel opzicht heeft de dalende trend zich voortgezet. In 2021 kwamen de meldingen over discriminatie op de arbeidsmarkt overeen met 15% van het totaal.

TABEL 4: DOOR DE ADV'S GEREgistREERDE KLACHTEN EN MELDINGEN, NAAR MAATSCHAPPELIJK TERREIN IN 2021 EN 2020

	2021	2020
MAATSCHAPPELIJK TERREIN		
Arbeidsmarkt	105	106
Buurt/wijk	54	66
Collectieve voorzieningen	167	48
Commerciële dienstverlening	108	96
Horeca/amusement	53	15
Huisvesting	34	34
Media en reclame	38	66
Onderwijs	36	30
Openbare ruimte /publiek domein	34	64
Politie /Openbaar Ministerie/Vreemdelingendienst	16	20
Privésfeer	10	8
Publieke/Politieke opinie	11	10
Sport en recreatie	29	13
Overig/onbekend	6	13
Totaal	701	589

Als de cijfers die betrekking hebben op de discriminatiegronden worden vergeleken met de registratie op basis van maatschappelijk terrein dan kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- De meeste discriminatie op grond van ras/herkomst doet zich voor op het maatschappelijk terrein buurt/wijk (een op de zes), gevolgd door arbeidsmarkt (15%) en commerciële dienstverlening (eveneens 15%).
- De meeste meldingen over discriminatie op grond van handicap/chronische ziekte hadden betrekking op de maatschappelijke terreinen van commerciële dienstverlening (31% van het totaal) en collectieve voorzieningen (ook 31% van het totaal).
- De forse stijging van het aantal meldingen op niet-wettelijke gronden deed zich vooral voor op de maatschappelijke terreinen collectieve voorzieningen (37% van alle meldingen die als niet-wettelijk werden geregistreerd) en horeca/amusement (22%). Dit geeft een indicatie van de impact die de coronamaatregelen hadden op het leven van personen die afhankelijk waren van collectieve voorzieningen.

3.3 De wijze van discriminatie

In tabel 5 is een verdeling gemaakt naar de wijze waarop de ervaren en gesignaleerde discriminatie had plaatsgevonden. Uit de gegevens blijkt dat drie op de vier geregistreerde incidenten en voorvallen plaatsvond door ervaren omstreden behandeling. Omstreden behandeling was ook in 2020 de meest voorkomende wijze van discriminatie maar toen ging het nog om 53% van het totaal.

De extreem hoge stijging van omstreden behandeling als wijze van discriminatie lijkt voor de hand te liggen maar er zijn signalen die om nuancering en bijzondere aandacht vragen, vooral waar het gaat om signalen waarbij melders direct dan wel indirect aangeven de greep op het dagelijks leven te verliezen en geen invloed te hebben op besluiten die ingrijpende consequenties hebben op hun dagelijks leven. Dit uitgesproken en minder uitgesproken maatschappelijke ongenoegen verdient aandacht omdat dit ongenoegen bij het uitblijven van een wenkend perspectief een aanjagende werking kan hebben op negatief collectief gedrag, maatschappelijke spanningen en discriminatie.

TABEL 5: DE WIJZE VAN DISCRIMINATIE

WIJZE VAN DISCRIMINATIE	2021	2020
Bedreiging	12	9
Geweld	14	15
Omstreden behandeling	566	322
Vijandige bejegening	149	249
Overige/Onbekend	7	9
Totaal*	748	604

* zie noot 5 bij tabel 3 voor de toelichting op de afwijking van het totaal ten opzichte van de geregistreerde meldingen

4 De opvang en afwikkeling van de geregistreerde klachten en meldingen

4.1 Inleiding

Het opvangen en behandelen van meldingen en klachten verloopt conform wettelijke eisen, het klachtenprotocol die leden van de landelijke vereniging van de ADV's (Discriminatie.nl) volgen en volgens aanvullende kwaliteitscriteria van Stichting iDb en Den Haag Meldt. De aanvullende kwaliteitscriteria van Stichting iDb zijn afgeleid van het dienstenmodel waarin het aanbod van de organisatie is genormeerd en geharmoniseerd. Per deeltraject is aangegeven waaraan de eerste opvang en het vervolg van de dienstverlening moeten voldoen.

De ADV's willen dat de eerste opvang als betekenisvol wordt ervaren en stemmen het aanbod af op de afspraken die in het kader van de klachtbehandeling met de melder worden gemaakt.

De cijferopstelling in tabel 6 geeft inzicht in de wijze waarop het aanbod in 2021 werd afgestemd op de vraag van de melders. Voor de goede orde wordt gewezen op het feit dat de eigen waarnemingen en signalen die in het kader van het HSV-project en andere voorliggende voorzieningen of initiatieven zijn geregistreerd, niet in de tabel zijn opgenomen. Deze waarnemingen en signalen zullen wel aan de orde komen in de inhoudelijke jaarverslagen die aan de gemeenten zullen worden uitgebracht.

TABEL 6: DE DOOR DE ADV'S GEREGEREERDE KLACHTEN EN MELDINGEN IN 2021, NAAR DE WIJZE VAN OPVANG EN BEHANDELING

	2021	IN %
Advies en informatie	534	69
Alleen registratie	119	15
Beïnvloeding beleid	5	1
Bemiddeling	13	2
Bijstaan in procedures	28	4
Doorverwijzing	58	7
Eigen onderzoek	16	2
Totaal*	773	100

* zie noot 5 bij tabel 3 voor de toelichting op de afwijking van het totaal ten opzichte van de geregistreerde meldingen

De cijfers van 2021 bevestigen het beeld dat de ADV's in toenemende mate investeren in de kwaliteit van de dienstverlening. Den Haag Meldt en Stichting iDb zijn betrokken bij twee landelijke pilotprojecten waarbij in nauwe samenwerking met de ADV's in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag wordt gewerkt aan:

- Een informatiesysteem om tijdig te kunnen inspelen op en te rapporteren over belangwekkende ontwikkelingen en daarnaast te beschikken over gegevens die op actuele basis en op grond van specifieke behoefte van de ADV's en ketenpartners kunnen worden gepresenteerd.
- Een samenwerkingsmodel dat partijen binnen de verschillende ketens waarin de ADV's opereren in staat stelt om kennis, deskundigheid en andere bronnen te mobiliseren en synergievoordelen op verschillende terreinen te behalen.

4.2 Enkele voorbeelden uit de praktijk van de klachtbehandeling

De resultaten van het werk dat wordt verzet zijn primair gericht op het bereiken van doelen die vanuit het perspectief van de individuele melder kunnen worden vertaald. Een betekenisvolle eerste opvang, een luisterend oor en een effectief uitgevoerde klachtbehandeling kunnen leiden tot zichtbare en gewaardeerde effecten op het individueel niveau. Uit ervaring blijkt dat het werk dat wordt verzet ook positieve effecten kan hebben op het algemeen vertrouwen, het vertrouwen in instituties en op de verhouding tussen burgers onderling. Met een selectie uit de zaken die in 2021 zijn opgepakt en afgewikkeld geven Stichting iDb en Den Haag Meldt een impressie van de aard van de zaken die zijn behandeld en de effecten die zijn bereikt.

Obstakels die de ongelijke behandeling op de woningmarkt versterken

Een melder die zich, vanwege een chronisch vermoeidheidssyndroom, alleen met een scootmobiel buitenshuis kon verplaatsen, zocht naar woonruimte. Toen een woning in een hofje vrijkwam had zij de makelaar benaderd die de verhuur van de woningen in het hofje regelde. Na bezichtiging gaf zij aan de makelaar door dat zij de woning graag wilde huren. Dat bleek niet mogelijk. Zij kreeg van de makelaar te horen dat de woning niet aan haar zou worden toegewezen omdat haar scootmobiel niet in de straat van het hofje mocht worden geparkeerd.

De melder nam geen genoegen met de afwijzing en heeft de ADV benaderd voor advies en ondersteuning. Na bestudering van de zaak kwam de ADV tot de conclusie dat er sprake was van ongeoorloofde ongelijke behandeling en heeft voorgesteld om de zaak, ter beoordeling, voor te leggen aan het College voor de Rechten van de Mens (CRM).

Tijdens de procedure voerde de makelaar aan dat het parkeren van de scootmobiel in de straat een veiligheidsrisico vormde. Wellicht ging hij ervan uit dat er beroep kon worden gedaan op wettelijke uitzondering. Een wettelijke uitzondering is soms toegestaan maar in dit geval is het in eerste instantie de eigen verantwoordelijkheid van de persoon met een handicap of chronische ziekte om te bepalen of de woonruimte geschikt is.

Het CRM ging niet mee met de argumentatie van de makelaar. Het college vond dat er niet aan de motivering van wettelijke uitzondering was voldaan, omdat de makelaar niet voldoende onderzoek had gedaan naar de risico's en zich niet had ingespannen om eventuele risico's weg te nemen. Het oordeel van het CRM was dat de makelaar jegens de melder verboden onderscheid had gemaakt op grond van handicap of chronische ziekte. ■

Toegang tot het ziekenhuis ontzegd

Een vrouw belde in paniek vanuit het ziekenhuis naar de ADV. Zij was ter ondersteuning met haar zus, die met spoed moest worden opgenomen, meegegaan naar het ziekenhuis. Hoewel de melder kon aantonen dat zij, vanwege medische gronden, geen mondkapje kon dragen kreeg zij te horen dat zij het ziekenhuis niet in mocht. Zij wilde er voor haar zus zijn die zeer angstig was en de situatie niet kon overzien maar stuitte op weerstand en onbegrip.

De klachtenconsulent van de ADV heeft na het gesprek met de melder, die zeer geëmotioneerd was, contact opgenomen met het ziekenhuis. De situatie is toen besproken met een leidinggevende die bereid was mee te werken aan een oplossing. Het voorval deed zich voor op een vrijdag.

Na het weekend heeft de melder naar de ADV gebeld om blijk te geven van waardering voor de interventie door de ADV en de goede oplossing. ■

Als mooie beelden niet kloppen met de harde realiteit binnen de directe woonomgeving

Een hoogopgeleide man met migratieachtergrond en werkzaam bij een internationaal bedrijf voelde zich uitverkoren toen hij door zijn werkgever werd uitgezonden naar Nederland. Hij had zich, door de beelden en mooie verhalen, een rooskleurig beeld gevormd van Nederland. Hij verwachtte aan te komen in een land dat tolerant is en ruimte biedt voor verschillen maar werd vanaf het moment dat hij en zijn gezin zich hier vestigden geconfronteerd met een kant van Nederland die meer overeenkomsten vertoont met de hel van Dante dan met de mooie beelden en verhalen: hij en zijn gezin werden racistisch bejegend, een buurman voegde hem vanaf het begin toe dat hij beter terug kon naar zijn eigen land en dat Nederland beter af zou zijn zonder buitenlanders.

De problemen verergerden toen zijn zoon van 13 jaar werd belaagd en mishandeld door andere tieners uit de buurt, waaronder de kinderen van de netgenoemde buurman. Dit was voor de melder aanleiding om verhaal te halen bij de buurman en hem te vragen om zijn kinderen hierop aan te spreken. De buurman reageerde zeer agressief en heeft de melder aangevallen.

De ADV heeft, na de melding, de zaak opgepakt. Er zijn verschillende gesprekken met de melder gevoerd en er zijn, in goed overleg, enkele maatregelen genomen. De melder is in contact gebracht met de wijkagent en er zijn afspraken met de wijkagent gemaakt om te voorkomen dat melder en zijn gezin werden overgeleverd aan willekeur, discriminerende uitlatingen en geweld door burens. Er is ook een advocaat ingeschakeld om de zaak van de familie te behartigen.

Zoals het nu naar uitziet zal de nachtmerrie binnenkort voorbij zijn: de melder heeft vanwege de schokkende en ingrijpende ervaringen zijn werkgever gevraagd om overplaatsing naar een ander land. ■

Ongelijke uitgangspositie heeft negatieve gevolgen op de arbeidsmarkt

Tijdens het tweede jaar van haar contract kreeg een melder te horen dat haar contract niet zou worden verlengd. Deze onverwachte en onprettige mededeling werd gedaan nadat zij had aangekondigd van plan te zijn om na haar zwangerschap ouderschapsverlof op te nemen. Zij werkte 32 uur per week.

De ADV heeft de melder geadviseerd en ondersteund om de zaak op een gedegen wijze ter beoordeling voor te leggen aan het CRM. Op grond van gegevens uit het dossier dat de ADV aan het college had voorgelegd en gegevens die de werkgever over het personeelsbestand had verstrekt, werd duidelijk dat vrouwelijke medewerkers significant vaker in deeltijd werken dan mannelijke medewerkers. Hierdoor worden zij vaker benadeeld door het beleid van de werkgever omdat zij niet zonder nadelige consequenties ouderschapsverlof kunnen opnemen aangezien de werkgever een ondergrens van 32 uur per week hanteert.

Het college heeft geoordeeld dat er sprake was van indirect onderscheid op grond van geslacht, waarvoor geen objectieve rechtvaardiging bestond. ■

Discriminatie op grond van ras/nationaliteit is niet toegestaan

Een student met een niet-Nederlandse nationaliteit solliciteerde bij een groot organisatiebureau. Na zeer goede gesprekken kreeg hij te horen dat hij niet zou worden aangenomen vanwege zijn nationaliteit. Als motief werd aangevoerd dat de organisatie administratieve problemen wilde voorkomen. De student probeerde in eerste instantie om het probleem zelf op te lossen en voerde correspondentie met het bedrijf om tot een oplossing te komen. Omdat dit niet lukte nam hij contact op met de ADV.

De ADV heeft na bestudering van de zaak met de melder afgesproken dat er namens hem een klacht zou worden ingediend bij de klachtencommissie van het bedrijf. In de klachtbrief heeft de ADV aangeboden om te bemiddelen.

Na onderzoek heeft de klachtencommissie van het bedrijf erkend dat er sprake was van discriminatie, hoewel het volgens de commissie niet de intentie was van de personen die bij het proces waren betrokken. De student kon als trainee in dienst treden bij het bedrijf. ■

5 Incidenten en voorvallen die door de Politie zijn geregistreerd

5.1 Inleiding

De registratiegegevens die de Politie ten behoeve van de monitor ter beschikking stelt verschaffen inzicht in de discriminatiegronden en de wijze van discriminatie. Op basis van de cijfers is het mogelijk om de gronden en de wijze van discriminatie te verbijzonderen naar gemeenten waardoor per gemeente conclusies kunnen worden getrokken over de verdeling naar discriminatiegrond en de wijze waarop de geregistreerde discriminatie heeft plaatsgevonden. Omdat cijfers die inzicht verschaffen in de maatschappelijke terreinen ontbreken, is het (nog) niet mogelijk om de discriminatiegronden te koppelen met maatschappelijke terreinen. Deze koppeling is om meerdere redenen relevant, bijvoorbeeld omdat dan per gemeente op wijk- of buurtniveau kan worden geacteerd op basis van signalen uit meldingen en aangiften.

In de huidige situatie wordt de omissie enigszins gecompenseerd door de korte lijnen die de Politie en de ADV's met elkaar onderhouden om informatie uit te wisselen over lopende zaken en belangwekkende ontwikkelingen. Via deze lijn wordt afgestemd om de voortgang van lopende zaken te bespreken en te bewaken.

In 2021 hebben de Politie, Stichting iDb en Den Haag Meldt de intentie uitgesproken om de informatievoorziening over en weer te verbeteren. Met het oog hierop zijn de volgende afspraken gemaakt:

- De ADV's zullen ook de tweewekelijks overzichten die door de Politie op het landelijk niveau worden gescreend en vertrouwelijk worden verspreid ontvangen zodat tijdig met de Politie kan worden afgestemd over lopende zaken die aandacht verdienen.
- In gevallen waarbij gezamenlijke actie nodig is zullen de ADV's en de Politie elkaar tijdig informeren om vervolgstappen op elkaar af te stemmen.
- De partijen zullen zoeken naar een werkend modaliteit om signalen uit klachten die bij de ADV's over de Politie worden ingediend te vertalen in actiepunten die de kwaliteit van het politietoedelen kunnen verbeteren en aansluiten bij de doelstelling van het programma 'Politie voor iedereen: veilige, competente en effectieve teams'.

5.2 De discriminatiegronden in Haaglanden en Hollands Midden

Tussen 2020 en 2021 steeg het aantal door de Politie geregistreerde incidenten en voorvallen met 26%. De grootste stijging deed zich voor bij incidenten en voorvallen waarbij sprake was van antisemitisme. Omdat bij deze categorie ook antisemitische uitlatingen zijn inbegrepen die gericht zijn tegen functionarissen met een publieke taak, die niet van Joodse afkomst zijn, is het niet mogelijk om het aantal personen van Joodse afkomst onder de 161 registraties aan te geven. Evenals voorgaande jaren was discriminatie op grond van herkomst/ras de meest voorkomende grond, 38% van de 919 geregistreerde incidenten en voorvallen. Ten opzichte van 2020 was sprake van een stijging van 19%. Discriminatie op grond van seksuele gerichtheid was evenals in 2021 de op een na meest voorkomende discriminatiegrond maar de stijging was kwantitatief en relatief minder sterk: de stijging van 20 registraties ten opzichte van 2020 kwam overeen met 8%.

Een bijzondere ontwikkeling bij de door de Politie geregistreerde incidenten en voorvallen betreft het sterk gestegen aantal gevallen van discriminatie op grond van handicap/chronische ziekte. Tot 2021 werden nauwelijks meldingen/aangiften over deze discriminatiegrond door de Politie geregistreerd. In 2020 ging het nog om 4 incidenten/voorvallen, nog geen 1% van het totaal van dat jaar. Afgelopen jaar steeg het aantal naar 30, 3% van het totaal van de geregistreerde discriminatie-incidenten en voorvallen.

De aanname is dat de coronamaatregelen en de effecten van betreffende maatregelen invloed hebben gehad op de forse stijging maar deze aanname is nog niet geverifieerd.

TABEL 7: DOOR DE POLITIE GEREgistREERDE INCIDENTEN NAAR DISCRIMINATIEGROND IN HAAGLANDEN EN HOLLANDS MIDDEN, IN 2021 EN 2020

DISCRIMINATIEGROND	2021	2020
Antisemitisme ⁶	161	95
Geslacht	3	0
Godsdienst	27	13
Handicap/chronische ziekte	30	4
Herkomst/Ras	349	293
Levensovertuiging	0	3
Seksuele gerichtheid/identiteit	274	254
Overig/onbekend	75	66
Totaal	919	728

⁶ Antisemitische incidenten vallen juridisch gezien onder discriminatie op grond van herkomst en/of onder discriminatie op grond van godsdienst. Zie noot 2 voor een verdere toelichting.

5.3 De wijze van discriminatie

In tabel 8 is de wijze van discriminatie opgenomen. Binnen het registratiesysteem van de Politie worden tien categorieën onderscheiden. Uit de registraties van de afgelopen jaren blijkt dat doorgaans bij drie op de vier incidenten en voorvallen sprake is van uitlating. De verdeling naar wijze van discriminatie wijkt, wat dit betreft, nauwelijks af van het beeld van de achterliggende periode: in 2021 was bij 73% van de registraties sprake van uitlating.

Wat er bij een vergelijking van de gegevens die betrekking hebben op 2021 en 2020 wel opvalt zijn:

- de forse toename van geweld in combinatie met uitlating, van 6% naar 9% van het totaal;
- een toename van gevallen waarbij discriminatie gepaard ging met dreiging.

TABEL 8: DOOR DE POLITIE GEREgistREERDE INCIDENTEN EN VOORVALLEN NAAR DE WIJZE VAN DISCRIMINATIE IN 2021 EN 2020

VORM VAN DISCRIMINATIE	2021	2020
Bedreiging	58	40
Bekladding	27	12
Bespugen	9	6
Geweld	4	1
Geweld, in combinatie met uitlating	79	47
Pesterij	9	4
Uitlating	670	557
Vernieling	41	41
Weigering	7	4
Overig/onbekend	15	16
Totaal	919	728

6 Aanknopingspunten voor interventie en beleid

6.1 Verbreding van de toegankelijkheid van de ADV's

Per meicirculaire van 2021 zijn uit het Gemeentefonds extra middelen toegekend aan gemeenten om de ADV te versterken. Dit besluit van de Rijksoverheid is mede gebaseerd op gegevens uit onderzoek over het functioneren van de ADV's en over de randvoorwaarden voor een effectieve aanpak van discriminatie in het kader van de Wet gemeentelijke antidiscrimatievoorziening (Wga). Binnen de landelijke vereniging van de ADV's zijn verkennende gesprekken gevoerd over de wijze waarop de gewenste versterking dient te worden uitgevoerd.

Mede op basis van het resultaat van de verkennende gesprekken binnen de landelijke vereniging hebben Stichting iDb en Den Haag Meldt eigen afwegingen gemaakt over de inhoudelijke, organisatorische en personele aspecten die leidend zullen zijn bij het doorvoeren van de gewenste versterking van de voorziening. Hiertoe behoren:

- Het besluit van Den Haag Meldt om de klachtbehandeling te deconcentreren door spreekuren te houden bij relevante vindplekken.
- De keuze van Stichting iDb om het HSV-project structureel in te bedden binnen de organisatie zodat getrainde sleutelfiguren, aandachtfunctionarissen binnen het onderwijs en frontlijnfunctionarissen bij maatschappelijke organisaties over kennis en vaardigheden beschikken om bij ervaren en gesignaleerde discriminatie binnen sociale verbanden waarin zij opereren adequaat op te treden en, waar nodig, door te verwijzen naar Stichting iDb.
- Deelname van Den Haag Meldt en Stichting iDb aan het landelijk pilotproject dat gericht is op het ontwikkelen en implementeren van een registratie- en analyse-instrument zodat tijdig kan worden geacteerd op betrouwbare en actuele gegevens.

Met de maatregelen die in 2021 zijn genomen willen Stichting iDb en Den Haag Meldt de positie van de ADV versterken binnen het krachtenveld dat van belang is voor een tijdige en effectieve bestrijding van discriminatie. De inhoudelijke en organisatorische verbindingen met de voorliggende voorzieningen, waaronder sleutelfiguren binnen de verschillende gemeenschappen, scholen, het jongerenwerk en bibliotheken, zullen ook worden gebruikt om informele bronnen te ontsluiten en de informatiepositie van de ADV's verder te versterken.

6.2 Intensiveren van de samenwerking tussen de ADV's en de Politie

In de afgelopen jaren werden het regulier overleg en afstemmingsgesprekken die op ad-hoc basis plaatsvonden benut om concrete invulling te geven aan de gewenste samenwerking op het operationeel niveau tussen de ADV's en de Politie. De samenwerking, die zeer positief werd gewaardeerd en aantoonbare resultaten opleverde, kon in 2021 vanwege omstandigheden tijdelijk niet worden voortgezet.

Begin 2022 zijn afspraken gemaakt om de goede samenwerking op te pakken en, waar nodig, te intensiveren. Met het oog hierop zijn de volgende afspraken gemaakt:

- De ADV's ontvangen ook de landelijk, door de Politie gescreende, tweewekelijkse overzichten van zaken die in Haaglanden en Hollands spelen en zullen in overleg met de Politie afspraken maken om de voortgang van uitgelichte zaken te bewaken en, waar nodig, extra inzet te leveren voor een adequate afwikkeling.
- De incidentgerichte aanpak, waarbij partijen elkaars inbreng kunnen inschakelen om tijdig en gericht te handelen, wordt voortgezet. In de nieuwe situatie zal de, door de Politie aangewezen, centraal opererende functionaris als aanspreekpunt fungeren voor de ADV's. Deze functionaris onderhoudt korte lijnen met de ADV's zodat er snel en op een adequate wijze kan worden geopereerd bij vragen vanuit de ADV's en op situaties die om een gebundelde aanpak vragen.
- Bij meldingen die bij de ADV's binnenkomen over het politieoptreden en aanknopingspunten bieden voor verbetering van de politiezorg zullen, indien de melder daarmee akkoord gaat, aanknopingspunten worden uitgelicht die met de Politie worden uitgewisseld om lering te trekken en om het optreden van de Politie beter in overeenstemming te brengen met doelen die in het kader van het programma 'Politie voor iedereen: veilige, competente en effectieve teams' zijn gesteld.

6.3 Gezamenlijk werken aan versterking van de strafrechtelijke keten binnen het krachtenveld

De stelling dat de strafrechtelijke aanpak van discriminatie en commune delicten met een discriminatie-aspect niet toereikend is voor een effectieve bestrijding van discriminatie wordt breed gedeeld. Toch zijn er voldoende zwaarwegende argumenten om de relevantie van de strafrechtelijke aanpak niet te onderschatten, zoals:

- De preventieve werking die uitgaat van de normerende en sanctionerende functie van het strafrecht.
- Politie, het Openbaar Ministerie en de ADV's zullen uitkomsten van strafrechtelijke trajecten nadrukkelijk benutten om de bewustwording binnen het krachtenveld, dat van belang is voor het bestrijden en voorkomen van discriminatie, te vergroten. Hiermee wordt bereikt dat in een vroeg stadium interventies kunnen worden toegepast die preventief en de-escalerend werken en strafbaar handelen van burgers en andere deelnemers aan het maatschappelijk verkeer voorkomen.
- De positieve invloed die zichtbare resultaten van de strafrechtelijke aanpak kan hebben op de bereidheid van slachtoffers van discriminatie om aangifte te doen bij de Politie of hun ervaring te melden bij een ADV.

De leden van het Regionaal Discriminatieoverleg (RDO) erkennen dat de operationele raakvlakken tussen het werkveld van de partners beter kunnen worden benut om synergievoordelen te behalen, zoals vergroting van de instroom van specifieke discriminatiezaken bij het Openbaar Ministerie, meer halen uit de zaaksoverzichten ten behoeve van de voortgang van lopende zaken en een effectief optreden om signalen en verhalen uit meldingen en aangiften te vertalen in indicatoren voor actie.

In 2021 is het voorwerk geleverd om het functioneren van het RDO verbeteren. De organisatorische context en de meer inhoudelijke dimensies van de samenwerking binnen het RDO-verband zullen in 2022 worden geconcretiseerd. Het Openbaar Ministerie, de Politie, Den Haag Meldt en Stichting iDb zullen zich daarvoor inzetten.

Bijlagen

BIJLAGE 1: DE DOOR DE ADV'S GEREgistREERDE INCIDENTEN EN VOORVALLEN IN 2021, 2020 EN 2019, NAAR GEMEENTE EN NAAR HET AANTAL INCIDENTEN EN VOORVALLEN PER 1.000 INWONERS

GEMEENTE	INWONERS, OP 1 JANUARI 2021	AANTAL GEREGISTREERDE MELDINGEN			AANTAL GEREgistREERDE MELDINGEN EN KLACHTEN PER 1.000 INWONERS (%)		
		2021	2020	2019	2021	2020	2019
ALPHEN AAN DEN RIJN	111.897	34	21	25	0,30	0,19	0,23
BODEGRAVEN-REEUWIJK	34.872	9	3	3	0,26	0,09	0,09
DELFT	103.595	38	45	28	0,37	0,43	0,27
DEN HAAG	545.838	220	195	171	0,40	0,36	0,32
GOUDA	73.427	47	42	20	0,60	0,57	0,27
HILLEGOM	22.209	3	7	6	0,14	0,32	0,27
KAAG EN BRAASSEM	27.297	9	5	4	0,33	0,18	0,15
KATWIJK	65.753	21	14	7	0,32	0,21	0,11
KRIMPENERWAARD	56.319	14	10	3	0,25	0,18	0,05
LEIDEN	125.099	48	43	33	0,38	0,34	0,26
LEIDERDORP	27.056	9	5	2	0,33	0,18	0,07
LEIDSCHENDAM-VOORBURG	76.534	30	25	13	0,39	0,33	0,17
LISSE	22.955	8	7	3	0,35	0,30	0,13
MIDDEN-DELFLAND	19.341	3	3	1	0,16	0,16	0,05
NIEUWKOOP	28.811	8	4	4	0,28	0,14	0,14
NOORDWIJK	43.508	11	12	5	0,25	0,28	0,12
OEGSTGEEST	24.840	12	8	4	0,48	0,32	0,16
PIJNACKER-NOOTDORP	55.308	17	17	9	0,31	0,31	0,17
RIJSWIJK	54.450	25	13	19	0,46	0,24	0,36
TEYLINGEN	37.440	8	6	8	0,21	0,16	0,22
VOORSCHOTEN	25.596	5	6	5	0,20	0,23	0,20
WADDINXVEEN	29.291	5	6	2	0,17	0,20	0,07
WASSENAAR	26.305	10	8	4	0,38	0,30	0,15
WESTLAND	110.375	23	18	17	0,21	0,16	0,16
ZOETERMEER	125.285	66	47	33	0,53	0,38	0,26
ZOETERWOUDE	8.605	2	2	0	0,23	0,23	0
ZUIDPLAS	43.885	16	13	8	0,36	0,30	0,19
TOTAAL	1.925.891	701	585	437	0,36	0,30	0,23

Bijlagen

BIJLAGE 2: DE DOOR DE ADV'S GEREGEREERDE INCIDENTEN EN VOORVALLEN IN 2021, NAAR DISCRIMINATIEGROND PER GEMEENTE

GEMEENTE	DISCRIMINATIEGROND													
	ANTI-SEMITISME	ARBEIDSCONTRACT	BURGERLIJKE STAAT	GESLACHT	GODSDIENST	HANDICAP/CHRONISCHE ZIEKTE	LEEFTIJD	LEVENSOVERTUIGING	NATIONALITEIT	NIET-WETTELIJKE GRONDEN	ONBEKEND	POLITIEKE GEZINDHEID	RAS	SEKSUELE GERICHTHEID
ALPHEN AAN DEN RIJN			1		2	6	4	1	4	10			7	
BODEGRAVEN-REEUWIJK						2							4	3
DELFT				4	1	5	1		2	9			17	3
DEN HAAG	2	1	2	15	11	23	8		6	47	7	2	98	8
GOUDA				3	5	2		3	1	13			16	6
HILLEGOM							1			2				
KAAG EN BRAASSEM						1	1			3			2	2
KATWIJK				1	1	5	2	1		9			4	
KRIMPENERWAARD				1		2	2		1	2	1		6	
LEIDEN				4	5	6	3		2	6		2	22	2
LEIDERDORP						1	4			2			3	
LEIDSCHENDAM-VOORBURG			1	1	1	6	1			11			11	
LISSE						4	1			2			1	
MIDDEN-DELFLAND													3	
NIEUWKOOP				1		1	2			2			2	
NOORDWIJK				1		1	1			6			2	
OEGSTGEEST			1	1			1			5			4	
PIJNACKER-NOOTDORP					1	2	1	3	1	2	1		6	
RIJSWIJK			1		1	4	1		3	8			10	1
TEYLINGEN				2		1				2			3	
VOORSCHOTEN				1						1			3	1
WADDINXVEEN				1		1				2			1	
WASSENAAR					2	1	1		1	4			1	
WESTLAND		1		2		6	2			6			5	1
ZOETERMEER				2	2	10	5	1	3	27		1	20	
ZOETERWOUDE										1			1	
ZUIDPLAS				4		3				7			2	

Bijlagen

BIJLAGE 3: DE DOOR DE ADV'S GEREgistREERDE INCIDENTEN EN VOORVALLEN IN 2021 PER GEMEENTE, NAAR MAATSCHAPPELIJK TERREIN

GEMEENTE	TERREIN													TOTAL		
	ARBEIDSMARKT	BUURT/WIJK	COLLECTIEVE VOORZIENINGEN	COMMERCIELE DIENSTVERLENING	HORECA/AMUSEMENT	HUISVESTING	MEDIA/RECLAME	ONBEKEND	ONDERWIJS	OPENBARE RUIMTE/PUBIEK DOMEIN	OVERIG	POLITIE/OM/VREEMDELINGENPOLITIE	PRIVÉFEEER		PUBIEKE POLITIEKE OPINIE	SPORT/RECREATIE
ALPHEN AAN DEN RIJN	5	3	9	10	2	1	1			1		1	1		34	
BODEGRAVEN-REEUWIJK		1	1	1		2	2			1		1			9	
DELFT	6	5	5	6	1	2	3		2	4		1	1	2	38	
DEN HAAG	38	17	50	33	14	11	13	3	11	10		3	3	5	220	
GOUDA	7	4	7	3	9	1			5	8			1	2	47	
HILLEGOM			2	1											3	
KAAG EN BRAASSEM	1	1	1	3	1	2									9	
KATWIJK		2	12	3	2									2	21	
KRIMPENERWAARD	2	1	3	2	2	2				1			1		14	
LEIDEN	9	2	11	4	3	3	4		2	4	1	2		3	48	
LEIDERDORP	3		1	3	1							1			9	
LEIDSCHENDAM-VOORBURG	5		5	9	1	1	3		2	1				3	30	
LISSE		1	5	1			1								8	
MIDDEN-DELFLAND		1				1								1	3	
NIEUWKOOP	1	2	3	1								1			8	
NOORDWIJK	1	2	6					1	1						11	
OEGSTGEEST	1		4	1		1			2					3	12	
PIJNACKER-NOOTDORP	4	2	5	3			1					1		1	17	
RIJSWIJK	3	3	7	2	1	3	1	1	1			1	1	1	25	
TEYLINGEN	3		2	1					1	1					8	
VOORSCHOTEN	1				1				1			1		1	5	
WADDINXVEEN			3				2								5	
WASSENAAR	1	1	2	2	2	1			1						10	
WESTLAND	4	1	7	4	3	1	1		1				1		23	
ZOETERMEER	8	5	13	11	9	2	5		5	2		2	1	2	66	
ZOETERWOUDE				1						1					2	
ZUIDPLAS	2		3	3	1		1		1			1		4	16	
TOTAAL	105	54	167	108	53	34	38	5	36	34	1	16	10	11	29	701

Bijlagen

BIJLAGE 4: DE DOOR DE ADV'S GEREgistREERDE INCIDENTEN EN VOORVALLEN IN 2021 PER GEMEENTE, NAAR DE AARD VAN DE DISCRIMINATIE

GEMEENTE	BEDREIGING	GEWELD	OMSTREDEN BEHANDELING	VIJANDIGE BEJEGENING	ONBEKEND
ALPHEN AAN DEN RIJN			34	5	
BODEGRAVEN-REEUWIJK			9	1	
DELFT	1	2	33	8	
DEN HAAG	4	4	126	85	7
GOUDA	1	1	39	10	
HILLEGOM			3		
KAAG EN BRAASSEM			9	2	
KATWIJK	1	1	20	1	
KRIMPENERWAARD	2		10	3	
LEIDEN	2	1	43	6	
LEIDERDORP			8	1	
LEIDSCHENDAM-VOORBURG			30		
LISSE			8	1	
MIDDEN-DELFLAND			3	1	
NIEUWKOOP		2	7	1	
NOORDWIJK	1		9	2	
OEGSTGEEST			10	2	
PIJNACKER-NOOTDORP			15	4	
RIJSWIJK			22	3	
TEYLINGEN			7	1	
VOORSCHOTEN			3	2	
WADDINXVEEN			5		
WASSENAAR			9	1	
WESTLAND		1	22	1	
ZOETERMEER		2	65	6	
ZOETERWOUDE			2		
ZUIDPLAS			15	2	

Bijlagen

BIJLAGE 5: DE DOOR DE ADV'S GEREgistREERDE INCIDENTEN EN VOORVALLEN IN 2021, NAAR DISCRIMINATIEGROND EN MAATSCHAPPELIJK TERREIN

TERREIN	ARBEIDSMARKT	BUURT/WJK	COLLECTIEVE VOORZIENINGEN	COMMERCIELE DIENSTVERLENING	HORECA AMUSEMENT	HUISVESTING	MEDIA / RECLAME	ONBEKEND	ONDERWJS	OPENBARE RUIMTE PUBLIEK DOMEIN	OVERIG	POLITIE/OM/VD*	PRIVÉSFEER	POLITIEKE GEZINDHEID	PUBLIEKE POLITIEKE OPINIE	SPORT RECREATIE
ANTISEMITISME	1										1					
ARBEIDSCONTRACT	2															
ARBEIDSDUUR																
BURGERLIJKE STAAT	1		1			3									1	
GESLACHT	17	2	8	4		3	5	5			2		1		1	1
GODSDIENST	13	2	5	2	1					4	2	1		1	1	
HANDICAP/CHRONISCHE ZIEKTE	15	1	28	29	4	3	2	2	1	3			1	1	4	1
LEEFTIJD	11		16	9	1	4	1	1								
LEVENSOVERTUIGING	3		3	2	1											
NATIONALITEIT	9		6	3	1	2							2	1		
NIET-WETTELIJKE GRONDEN	5	4	69	21	41	6	11	11	3	8	2		1	2		16
ONBEKEND		1	3	1			1	1	1	1						1
POLITIEKE GEZINDHEID		1	2				1	1							1	
RAS	39	40	32	38	4	13	17	17		19	18		10	7	7	10
SEKSUELE GERICHTHEID	2	3		2		3	1	1		1	9		2		3	1

* Politie / Openbaar Ministerie / Vreemdelingenpolitie

Bijlagen

BIJLAGE 6: DE WIJZE WAAROP DE ADV'S DE GEREgistREERDE INCIDENTEN EN VOORVALLEN IN 2021 HEBBEN BEHANDELD, PER GEMEENTE

GEMEENTE	2021 GEKOZEN KLACHTBEHANDELING							OVERIG
	ADVIES EN INFORMATIE	ALLEEN REGISTRATIE	BEÏNVLOEDING BELEID	BEMIDDELING	BIJSTAAN IN PROCEDURES	DOORVERWIJZING	EIGEN ONDERZOEK ADVY	
ALPHEN AAN DEN RIJN	24	7				2	2	
BODEGRAVEN-REEUWIJK	6	2				3	1	
DELFT	35	3	1	2	5	8	1	
DEN HAAG	142	44	1	4	5	5		17
GOUDA	43	4	1	2	5	6	3	
HILLEGOM	3					1		
KAAG EN BRAASSEM	8	1				2		
KATWIJK	17	4				3		
KRIMPENERWAARD	13	1				2	2	
LEIDEN	31	10	1	1	3	2	2	
LEIDERDORP	8	1				1		
LEIDSCHENDAM-VOORBURG	29	1	1	1	1	3	1	
LISSE	7	1			1			
MIDDEN-DELFLAND	2	1						
NIEUWKOOP	6	1			2	1		
NOORDWIJK	8	3				1		
OEGSTGEEST	9	3					1	
PIJNACKER-NOOTDORP	14	2				1		
RIJSWIJK	19	7			2	2		
TEYLINGEN	7	1				3		
VOORSCHOTEN	4	1						
WADDINXVEEN	4	1		1				
WASSENAAR	8	1			1	2	1	
WESTLAND	17	6				1		
ZOETERMEER	55	11		1	1	6	1	
ZOETERWOUDE	1	1				1		
ZUIDPLAS	14	1		1	2	2	1	

Bijlagen

BIJLAGE 7: DE DOOR DE POLITIE GEREGISTREERDE INCIDENTEN EN VOORVALLEN IN 2021, 2020 EN 2019, NAAR GEMEENTE EN NAAR HET AANTAL INCIDENTEN EN VOORVALLEN PER 1.000 INWONERS

GEMEENTE	INWONERS, OP 1 JANUARI 2021	AANTAL GEREGISTREERDE MELDINGEN			AANTAL GEREGISTREERDE MELDINGEN PER 1.000 INWONERS		
		2021	2020	2019	2021	2020	2019
ALPHEN AAN DEN RIJN	111.897	49	30	31	0,44	0,27	0,28
BODEGRAVEN-REEUWIJK	34.872	8	5	3	0,23	0,14	0,09
DELFT	103.595	53	58	35	0,51	0,56	0,34
DEN HAAG	545.838	404	333	295	0,74	0,61	0,55
GOUDA	73.427	38	34	32	0,52	0,46	0,44
HILLEGOM	22.209	2	3	2	0,09	0,14	0,09
KAAG EN BRAASSEM	27.297	12	4	3	0,44	0,15	0,11
KATWIJK	65.753	15	9	4	0,23	0,14	0,06
KRIMPENERWAARD	56.319	16	10	6	0,28	0,18	0,11
LEIDEN	125.099	65	42	69	0,52	0,34	0,55
LEIDERDORP	27.056	8	1	2	0,30	0,04	0,07
LEIDSCHENDAM-VOORBURG	76.534	29	25	29	0,38	0,33	0,38
LISSE	22.955	4	3	12	0,17	0,13	0,53
MIDDEN-DELFLAND	19.341	0	5	1	0	0,26	0,05
NIEUWKOOP	28.811	10	2	3	0,35	0,07	0,10
NOORDWIJK	43.508	12	11	15	0,28	0,25	0,35
OEGSTGEEST	24.840	7	7	4	0,28	0,28	0,16
PIJNACKER-NOOTDORP	55.308	13	10	12	0,24	0,18	0,22
RIJSWIJK	54.450	25	23	26	0,46	0,42	0,49
TEYLINGEN	37.440	5	13	8	0,13	0,35	0,21
VOORSCHOTEN	25.596	8	7	6	0,31	0,27	0,24
WADDINXVEEN	29.291	9	7	9	0,31	0,24	0,32
WASSENAAR	26.305	8	13	3	0,30	0,49	0,11
WESTLAND	110.375	35	18	25	0,32	0,16	0,23
ZOETERMEER	125.285	62	45	37	0,49	0,36	0,30
ZOETERWOUDE	8.605	4	3	1	0,46	0,35	0,12
ZUIDPLAS	43.885	18	7	13	0,41	0,16	0,30
TOTAAL	1.925.891	919	728	698	0,48	0,38	0,36

Bijlagen

BIJLAGE 8: DE DOOR DE POLITIE GEREgistREERDE INCIDENTEN EN VOORVALLEN IN 2021 PER GEMEENTE, NAAR DISCRIMINATIEGROND

GEMEENTE	ANTISEMITISME	GESLACHT	GODSDIENST	HANDICAP	HERKOMST/HUIDSKLEUR	SEKSUELE GERICHTHEID	ONBEKEND/OVERIG	TOTAAL
ALPHEN AAN DEN RIJN	10		1	2	19	12	5	49
BODEGRAVEN-REEUWIJK	2				5	1		8
DELFT	9		3	2	22	15	2	53
GOUDA	3		1	1	15	17	1	38
HILLEGOM					2			2
KAAG EN BRAASSEM			1		2	5	4	12
KATWIJK	3		1		8	3		15
KRIMPENERWAARD					8	7	1	16
LEIDEN	16		3		27	17	2	65
LEIDERDORP				1	2	1	4	8
LEIDSCHENDAM-VOORBURG	5	1		1	10	10	2	29
LISSE	1				1	1	1	4
NIEUWKOOP	2				3	2	3	10
NOORDWIJK	2				4	5	1	12
OEGSTGEEST					5	2		7
PIJNACKER-NOOTDORP	2			2	4	4	1	13
RIJSWIJK	3			1	9	11	1	25
'S-GRAVENHAGE	75	2	13	14	151	123	26	404
TEYLINGEN					3		2	5
VOORSCHOTEN	1				5	2		8
WADDINXVEEN					4	3	2	9
WASSENAAR	1		1	1	1	2	2	8
WESTLAND	8		2	1	5	9	10	35
ZOETERMEER	13		1	4	25	16	3	62
ZOETERWOUDE	2				1	1		4
ZUIDPLAS	3				8	5	2	18

In noot 2 van de monitor zijn de cijfers die betrekking hebben op antisemitisme toegelicht.

Bijlagen

BIJLAGE 9: DE DOOR DE POLITIE GEREgistREERDE INCIDENTEN EN VOORVALLEN IN 2021 PER GEMEENTE, NAAR DE AARD VAN DE DISCRIMINATIE

GEMEENTE	BEDREIGING	BEKLADDING	BESPUGEN	GEWELD	GEWELD ICM UITLATING	PESTERIJ	UITLETING	VERNIELING	WEIGERING	ONBEKEND/OVERIG	TOTAAL
ALPHEN AAN DEN RIJN	4	3			5		35	1		1	49
BODEGRAVEN-REEUWIJK	1				1		6				8
DELFT	5				3	1	43	1			53
GOUDA	6	1	1		4		21	3	1	1	38
HILLEGOM							2				2
KAAG EN BRAASSEM		1			1		9		1		12
KATWIJK					2	1	12				15
KRIMPENERWAARD	3			1	1		10	1			16
LEIDEN	3				4	1	53	2		2	65
LEIDERDORP		2					4	2			8
LEIDSCHENDAM-VOORBURG	1	1			2		24			1	29
LISSE					1		2	1			4
NIEUWKOOP		1					6	2		1	10
NOORDWIJK			1				10	1			12
OEGSTGEEST	2					1	4				7
PIJNACKER-NOOTDORP	1				3		7	1	1		13
RIJSWIJK					4	1	19			1	25
'S-GRAVENHAGE	24	11	7	3	34	4	298	14	4	5	404
TEYLINGEN					1		2	2			5
VOORSCHOTEN					2		6				8
WADDINXVEEN		1			1		6	1			9
WASSENAAR					1		5	2			8
WESTLAND	1	2			4		22	6			35
ZOETERMEER	5	3			3		48			3	62
ZOETERWOUDE	1						3				4
ZUIDPLAS	1	1			2		13	1			7

ZET EEN STREEP DOOR ~~DISCRIMINATIE~~ DISCRIMINATIE

Stichting **iDb**
Inclusie & discriminatiebestrijding

www.stichtingidb.nl

Koninginnegracht 12b,
2514 AA Den Haag

Postbus 598,
2501 CN Den Haag

Algemeen Nut
Bevogende Instelling
ANBI

Stichting iDb
heeft een ANBI status